I de forenede sager 10-14/75

angående en anmodning, som i medfør af EØF-traktatens artikel 177 af Cour d'Appel i Aix-en-Provence er indgivet til Domstolen for i de straffesager, der verserer for nævnte ret mellem på den ene side

PROCUREUR DE LA REPUBLIQUE (ANKLAGEMYNDIGHEDEN) VED COUR D'APPEL I AIX-EN-PROVENCE

og

FÉDÉRATION NATIONALE DES PRODUCTEURS DE VINS DE TABLE ET VINS DE PAYS, Paris, borgerlig part,

og på den anden side

PAUL LOUIS LAHAILLE, boende i Marseille (sag 10/75)
ALBERT JEAN BOURGIN, boende i Marseille (sag 11/75)
ROBERT HENRI MARGNAT, boende i Marseille (sag 12/75)
PIERRE SENECLAUZE, boende i Marseille (sag 13/75) og
PAUL DAVID CREMIEUX, boende i Marseille (sag 14/75)

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af en række bestemmelser i Rådets forordning nr. 816/70 af 28. april 1970 om supplerende regler for den fælles markedsordning for vin (EFT-specialudgave 1970 (I), s. 212; org. ref. JO L 99, s. 1) særlig med hensyn til en i fransk ret opstillet lovsformodning om kunstig forøgelse af alkoholindholdet,

afsiger

DOMSTOLEN

sammensat af: præsidenten R. Lecourt, afdelingsformændene J. Mertens de Wilmars og Mackenzie Stuart, dommerne A. M. Donner, R. Monaco, P. Pescatore, H. Kutscher, M. Sørensen (refererende) og A. O'Keeffe,

generaladvokat: H. Mayras
justitssekretær: A. Van Houtte

følgende

DOM

Sagsfremstilling

Forelæggelsesdommene og de i henhold til artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen afgivne skriftlige indlæg kan sammenfattes således:

I — De faktiske omstændigheder og skriftvekslingen

1. Vin er et produkt, som fremkommer ved gæring af friske druer eller disses saft. Druerne indeholder sukker, der i forbindelse med gærsvampe naturligt omdanner sig til alkohol.

Det naturlige produkts alkoholindhold kan forhøjes kunstigt (»beriges«) ved forskellige fremgangsmåder, dels ved direkte tilsætning af alkohol til vinen eller til mosten, dels ved chaptalisering, dvs. ved direkte tilsætning af sukker til mosten eller til de indsamlede druer.

Disse forskellige processer er enten helt forbudt eller nøje reguleret.

2. En sådan regulering indeholdes i de fællesskabsforordninger, hvorved der fra den 1. juni 1970 indførtes en fælles markedsordning for vin. Forordning nr. 816/70 om supplerende regler for den fælles markedsordning for vin indeholder regler, som gælder for alle sektorens produkter, medmindre andet er bestemt. Forordningens afsnit IV har følgende overskrift: »Forskrifter vedrørende visse ønologiske fremgangsmåder og afsætningen til forbrug«. I artikel 18 nævnes de tilfælde, hvor medlemsstaterne kan tillade en forhøjelse af det naturlige alkoholindhold i de friske druer, mostsorterne og vinene. I de følgende artikler præciseres de betingelser, hvorunder forhøjelsen kan finde sted, og særlig de metoder, der skal anvendes. Tilsætning af alkohol for at forhøje alkoholindholdet er ikke nævnt og er derfor forbudt, hvilket bekræftes af det principielle forbud i forordningens artikel 25.

3. Før fællesskabsbestemmelserne trådte i kraft, var tilsætning af alkohol til vin forbudt i fransk ret. En bestemmelse herom fandtes i lov af 24. juli 1895 om bedragerier i forbindelse med forhandling af vin. Denne bestemmelse er gentaget i § 8 i bekendtgørelse af 1. december 1936, den såkaldte Code du Vin. Som følge af oprettelsen af den fælles markedsordning for vin ophævedes ved bekendtgørelse nr. 72.309 af 21. april 1972 loven af 24. juli 1894, for så vidt som den omtaler tilsætning af alkohol til vin.

Chaptaliseringen var ligeledes underkastet regulering i fransk ret før indførelsen af den fælles markedsordning for vin. Den var forbudt i visse zoner og tilladt i andre.

4. Med henblik på en effektiv bekæmpelse af overtrædelser blev der i den franske bekendtgørelse af 19. april 1898 vedrørende vine med kunstigt forøget alkoholindhold indsat en bestemmelse — gentaget i § 8 i Code du Vin — om en formodning om kunstig forøgelse af alkoholindholdet; bestemmelsen lyder således;

»Rødvine med et forhold mellem alkohol og reduceret tørstof på over 4,6 og hvidvine med et forhold på over 6,5 formodes at have et kunstigt forøget alkoholindhold. Denne formodning kan dog afkræftes, når det ved en sammenligning med de for vinene forskellige væsentlige egenskaber, smagen, de forhold, hvorunder de fremstilles, og oprindelsesstedet kan bevises, at de udelukkende hidrører fra gæring af friske druer«.

Formodningen har følgende grundlag:

Vinen indeholder dels flygtige stoffer (få, men i rigelige mængder, såsom alkohol og flygtige syrer) og dels ikke-flygtige stoffer (såsom salte, syrer, glycerin og pectiner). De ikke-flygtige stoffer udgør vinens »tørstof«.

Alkoholtilsætningen og chaptaliseringen skaber uligevægt i vinens sammensætning. Herved forhøjes mængden af alkohol, uden at der sker forhøjelse af mængden af de fleste andre stoffer. Tørstoffet forhøjes derfor ikke i samme forhold som alkoholen. Erfaringen har imidlertid vist, at der findes et bestemt forhold mellem vægten af det reducerede tørstof og vægten af vinens alkohol. Man kan således formode, at vinen er undergået alkoholtilsætning eller chaptalisering, når forholdet mellem det reducerede tørstof og alkoholen er højere end visse i loven fastsatte grænser.

5. Anvendelsen af denne formodning kræver, at man fastsætter den metode, hvorefter tørstoffet skal beregnes [1].

Der har været anvendt adskillige analysemetoder med henblik på beregning af tørstoffet. Den ene af dem er »100°-metoden«, som består i vejning af det, der bliver tilbage, efter at vinens flygtige stoffer er fordampet ved 100°. En anden metode er »70°-metoden i lufttomt rum«, hvorefter man vejer det, der bliver tilbage, efter at vinens flygtige stoffer er fordampet ved 70° i et lufttomt rum. En tredje metode er »vægtfyldemetoden«, der består i en indirekte beregning af tørstoffet efter vægtfylden af vinen, hvorfra alkoholen er fjernet, og som er ført tilbage til sit oprindelige rumfang ved tilsætning af vand.

Valget mellem de forskellige metoder til beregning af tørstoffet har praktisk betydning, idet det har vist sig, at de opnåede resultater varierer efter de forskellige metoder. (Det tørstof, som fremkommer ved 100°-metoden er mindre end det, der opnås ved de to andre metoder, fordi fordampningen ved 100° medfører, at en mængde partikler af de dele, som kun i mindre grad er modstandsdygtige, spredes i atmosfæren). 100°-metoden blev indført i Frankrig ved forordning af 18. januar 1907 og præciseret ved forordning af 22. april 1908 med henblik på at udfinde forholdet alkohol/tørstof.

Kommissionens forordning (EØF) nr. 1539/71 af 19. juli 1971 om fastsættelsen af fælles analysemetoder, der finder anvendelse inden for vinsektoren, (EFT-specialudgave 1971 (II), s. 493; org. ref. JO L 163, s. 41) bestemmer i artikel 1, stk. 1:

»Analysemetoderne med hensyn til gennemførelse af forordningerne (EØF) nr. 816/70 og nr. 817/70 er anført i bilaget til denne forordning«.

Bilagets punkt 3 bestemmer: »Det totale tørstofindhold fastsættes ved vægtfyldebestemmelse og beregnes indirekte af vægtfylden for destilleringsresten uden alkohol«.

6. Lahaille, Bourgin, Margnat, Seneclauze og Cremieux leder nogle franske vinfirmaer. I løbet af 1971 indførte disse firmaer til Frankrig nogle mængder vin indkøbt i Italien. Analyser foretaget af de franske myndigheder afslørede, af forholdet alkohol/tørstof i det mindste i en del af denne vin lå højere end den grænse, som udløste formodningen for stort alkoholindhold. Under en straffesag blev de tiltalte frifundet ved Tribunal correctionnel (kriminalretten) i Marseille.

Det væsentligste i de præmisser, der blev lagt til grund for frifindelserne, var, at de bestemmelser i Kommissionens forordning nr. 1022/70 af 29. maj 1970, hvorved der for en overgangsperiode var indført ledsagedokumenter for visse vine (JO L 118, s. 20), var blevet iagttaget, idet

1 — § 8 i Code du Vin anvender begrebet »reduceret tørstof«, som defineres i et bilag til forordning (arrêté) af 24. juni 1963 om officielle metoder til analyse af vin og most: »Det reducerede tørstof udgøres af det samlede tørstof med fradrag af alt overskydende sukker over 1 gram, overskydende kaliumsulfat over 1 gram, manitol, dersom dette forefindes, og alle kemiske stoffer, der måtte være tilsat vinen«.

producentstaten havde udleveret »et hvidt certifikat«, hvorved det attesteredes, at vinen var sund, uforfalsket og af god kvalitet.

Særlig udtalte Tribunal: »Alt, hvad der ovenfor er anført og taget stilling til, må føre til den antagelse, at importen i 1971 til det nationale område, uden personlig kontrol, af vin fra Italien, som forskriftsmæssigt var ledsaget af »hvide certifikater«, ikke kan medføre strafansvar for tiltalte, hvis forsæt til bedrageri ikke i den foreliggende sag er bevist«.

Disse fem domme blev anket til Cour d'Appel i Aix-en-Provence, der ved en række domme af 20. september 1974, og, hvad angår sag 14/75, ved dom af 18. oktober 1974 besluttede at udsætte sagen og i henhold til EØF-traktatens artikel 177 anmode Domstolen om at udtale:

»— Om de bordvine, som omfattes af forordning nr. 816/70/EØF, for at kunne benævnes således og afsættes på territorierne for Fællesskabets medlemsstater kun skal opfylde de analysenormer, der er nævnt under punkt 10 i forordningens bilag II, eller tillige kravene ifølge nationale sædvaner og reguleringer;

— om forordning nr. 816/70/EØF ikke gør den nationalretlige formodning om et kunstigt forøget alkoholindhold i bordvine, støttet på en overskridelse af den grænse for alkoholindholdet ved tørstofprøve, der er fastlagt ved de nationale bestemmelser, uanvendelig på samhandelen inden for Fællesskabet«.

7. I forelæggelsesdommene udtalte Cour d'Appel blandt andet:

»Med hensyn til den fælles markedsordning for vin definerer Rådets forordning nr. 816/70 ... under punkt 10 i bilag II ... bordvin på grundlag af vinstokke, en alkoholstyrke og et syreindhold. Skønt det i forordningens artikel 27, stk. 2, litra a bestemmes, at de således definerede vine kan udbydes til salg eller leveres direkte til menneskeligt forbrug inden for Fællesskabet, forbydes det samtidig at tilsætte alkohol (artikel 25) og sukker (artikel 18 og 19). For at vinene kan bringes i omsætning inden for Fællesskabet, kræves det efter artikel 29, at der forelægges et ledsagedokument, som er kontrolleret af myndighederne, og i artikel 31 forbydes anvendelse af kvantitative restriktioner eller foranstaltninger med tilsvarende virkning i Fællesskabets interne handel.

Ved forordning (EØF) nr. 1022/70 ... er der for en overgangsperiode indført ledsagedokumenter; i forordningens artikel 5 bestemmes det, at de udleveres af den producerende medlemsstats kompetente organ efter en ønologisk og organoleptisk undersøgelse, hvorved det konstateres, at den pågældende vin er sund og uforfalsket og af god kvalitet og desuden svarer til bestemmelserne i den ovenfor nævnte forordnings artikel 27, stk. 2, litra »a« eller »b«. Det præciseres i forordningens artikel 11: »Under forbehold af bestemmelserne i nærværende forordning anvendes de nationale bestemmelser om kontrollen med afsætningen af vine på en medlemsstats territorium«.

De vine, som er genstand for sagen, blev indført i Frankrig i 1971 forskriftsmæssigt ledsaget af »det hvide certifikat«, som er påbudt ved fællesskabsforordningerne. Intet kan begrunde, at en indførende medlemsstat betvivler pålideligheden og ægtheden af dette omsætningscertifikat ... Imidlertid påhviler det medlemsstaten at sikre sig, at den vin, som forhandles inden for Fællesskabet og med henblik herpå er blevet indført på dens territorium, faktisk har de egenskaber, som beskrives i certifikatet, og at der efter dettes udstedelse ikke af afsenderen er foretaget en ombytning af produktet, idet de fysiske forhold, hvorunder transporten foregår, ikke udelukker en sådan mulighed. Den kompetente myndighed i den medlemsstat, der modtager varen, kan derfor ved alle lovlige midler sikre sig, at den indførte vin svarer til de fremstillingsbetingelser, som kræves ifølge fællesskabs-

bestemmelserne, og at den er sund, uforfalsket og af god kvalitet.

.....

Det er særdeles tvivlsomt, om den nationalretlige formodning for kunstig forøgelse af alkoholindholdet, der følger af, at den lovlige grænse for alkoholindholdet ved tørstofprøven er overskredet, er i overensstemmelse med fællesskabsbestemmelserne. Denne nationalretlige foranstaltning medfører nødvendigvis, at der opstår en betydningsfuld hindring for de frie varebevægelser, idet producenten pålægges en yderligere forpligtelse til, såfremt den nævnte grænse overskrides på fransk territorium ... at bevise, at de udelukkende hidrører fra gæringen af friske druer. Inden for rammerne af samhandelen inden for Fællesskabet har en sådan forpligtelse ikke karakter af en »almindelig national forskrift, der finder anvendelse på kontrollen med afsætningen af vinene på en medlemsstats territorium ...«

8. Forelæggelsesdommene er registreret på Domstolens justitskontor den 3. februar 1975.

Margnat, repræsenteret af advokat J. Imbach, Strasbourg, Seneclauze, repræsenteret af advokat P. Guerre, Marseille, Fédération Nationale des producteurs de Vins de Table et Vins de Pays, repræsenteret af advokat B. Celice, Paris, den franske regering, repræsenteret af R. Pisani, generalinspektør i landbrugsministeriets kontor for bekæmpelse af bedragerier, Den italienske Republiks regering, repræsenteret af ambassadør A. Maresca og bistået af I. M. Braguglia, Vice avvocato dello Stato, og Kommissionen repræsenteret af sin juridiske rådgiver, G. Marenco, har indgivet skriftlige indlæg.

Ved to kendelser af 26. februar og 28. maj 1975 har Domstolen på grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten besluttet at forene sagerne med henblik på skriftvekslingen og den mundtlige forhandling.

På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden foregående bevisførelse.

Imidlertid har Domstolen henledt parternes opmærksomhed på et spørgsmål, som den stillede i sag 89/74, og som har følgende ordlyd:

»Parterne opfordres til ... at gøre nærmere rede for, hvorvidt det er muligt eller umuligt at omregne de forhold alkohol/tørstof, som er fastslået ved brug af vægtfyldemetoden, til de forhold, der fremkommer ved brug af 100°-metoden«.

Domstolen har opfordret parterne til også at udtale sig om dette spørgsmål i deres skriftlige indlæg.

II — Skriftlige indlæg til Domstolen

1. Indlæg fra Margnat (sag 12/75)

Margnat har først afgivet forklaring om omstændighederne i forbindelse med det problem, som gav anledning til de præjudicielle spørgsmål. Han har bl.a. anført, at formodningen om kunstig forøgelse af alkoholindholdet ham bekendt i årevis ikke har givet anledning til tiltalerejsning i Frankrig vedrørende franske vine, og at den fra 1971, kort tid efter vedtagelsen af forordning nr. 816/70, kun synes at være anvendt systematisk på vine fra Italien, fordi den skulle udgøre en barriere for import fra dette land.

Vedrørende det første spørgsmål har Margnat udtalt, at forordning nr. 816/70 hjemlede en række sammenhængende foranstaltninger med henblik på at sikre den frie samhandel inden for Fællesskabet. Han har ikke bestridt, at særlige ønologiske fremgangsmåder kan anvendes af de forskellige stater, men har gjort gældende, at en vin fra et fællesskabsland, der opfylder definitionerne i forordning nr. 816/70 og er forsynet med et

ledsagedokument, ikke kan afvises i en anden stat.

Det er efter hans opfattelse meningen med fællesskabsreglen, at man skal fremme medlemsstaternes frie samhandel med alle de vine, der opfylder betingelserne i forordning nr. 816/70 og i bilag II, punkt 7 og 10.

På det første spørgsmål bør Domstolen derfor svare, at de bordvine, der er defineret efter reglerne i forordning nr. 816/70, kun skal opfylde de analysenormer, der er fastsat ved denne forordning og ved bilag II, punkt 10, uafhængigt af de nationale sædvaner og love i importstaten.

Margnat har videre anført, at spørgsmål nr. 2 kun er et korrelat til det første. Det drejer sig om at finde ud af, hvorvidt den nationalretlige formodning om kunstig forøgelse af alkoholindholdet er til hinder for den frie handel med vin og derfor udgør en foranstaltning, som er forbudt ved artikel 31 i forordning nr. 816/70.

Det er hans opfattelse, at formodningen er en foranstaltning, hvis virkninger overskrider grænserne for de pågældende bestemmelser, og at den derfor strider mod artikel 31 i forordning nr. 816/70.

Han har fremhævet, at formodningen kun kendes i fransk ret og på det pågældende tidspunkt kun anvendes med hensyn til franske vine.

På nationalt plan betragter vinkyndige reglens anvendelse som en fejlkilde, allerede fordi den ikke kan tage hensyn til enhver form for påvirkning, der kan ødelægge vinens normale sammensætning. Dette synes at være grunden til, at bestemmelsen i praksis ikke anvendes i Frankrig.

Men selv hvis den kunne have fundet anvendelse, burde der være udmeldt syn og skøn for at gøre det muligt for den angivelige lovovertræder at føre modbevis. Og er dette modbevis svært at føre på nationalt plan, bliver det praktisk umuligt at føre vedrørende fællesskabsvine fremstillet uden for Frankrig, thi disse har analytiske og organoleptiske egenskaber, der er anderledes end franske vines. Det var derfor, at de ved Tribunal i Marseille indkaldte sagkyndige erklærede, at forholdet alkohol/tørstof ikke kunne have selvstændig betydning, når det drejede sig om vine fra fællesskabslande, fordi de omstændigheder, hvorunder de var dyrket og fremstillet, samt deres oprindelse, var svære at fastlægge.

Margnat har videre henvist til selve præamblen i forordning nr. 816/70, hvorefter indførelsen af alle foranstaltninger, der strider mod den fælles landbrugsordning, og alle foranstaltninger, som kan medføre forskelsbehandling, er forbudt. Ved den samme forordning forbydes i Fællesskabets interne handel alle kvantitative restriktioner eller foranstaltninger med tilsvarende virkning. Imidlertid var formålet med tiltalen mod de franske importører i anledning af importen af italienske vine til Frankrig at foretage en kvantitativ begrænsning af indførslen af disse vine til Frankrig. Dette bekræftes af et fransk cirkulære af 14. april 1972, stemplet »fortroligt«, som over for skattedirektørerne præciserede formålet med kontrollen af vinene, og hvorved det erkendtes, at den havde til formål at dæmpe importen af udenlandske vine til Frankrig.

Margnat har gjort gældende, at hans fremstilling bestyrkes af forordning nr. 1022/70, hvori det udtales, at det hvide ledsagecertifikat udleveres af den producerende medlemsstats kompetente organ og kun, dersom dette organ har sikret sig, at vinen er sund og uforfalsket og af god kvalitet og desuden svarer til bestemmelserne i artikel 27, stk. 2, litra a eller b i forordning nr. 816/70.

Efter Margnats opfattelse bør Domstolen — uden at det er nødvendigt for den at udtale sig om, hvorvidt en national lovgivning er gyldig — derfor statuere, at den nationalretlige formodning om kunstig forøgelse af alkoholindholdet i bordvine

ikke kan anvendes i Fællesskabets interne handel og ikke kan påberåbes uden at gøre et af de fundamentale principper i EØF-traktaten illusorisk, nemlig princippet om frie varebevægelser mellem medlemslande.

2. Indlæg fra Seneclauze (sag 13/75)

Seneclauze har i første række anført, at det franske toldvæsen ved enhver ankomst af vine fra Italien, som han importerede i 1971, udtog en prøve, analyserede den i et laboratorium, erklærede den for lovlig i henhold til fællesskabsretten og gav tilladelse til, at den blev udlosset, og at det først var nogle måneder senere, og efter at de franske vinbønder havde gennemført demonstrationer, at den franske bedrageriafdeling udtog prøver fra et fad og herefter selv foretog en analyse.

Med henblik på det første spørgsmål har han gennemgået forordning nr. 816/70 og 1022/70 og gjort gældende, at importstaten, da det drejer sig om en vin fra en fællesskabsstat, ikke kan bremse importen under påberåbelse af sin egen lovgivning vedrørende de ønologiske fremgangsmåder, fordi den vin, der handles med, er forsynet med det hvide certifikat, som er udleveret af producentlandets officielle laboratorium, og som fastslår, at den er i overensstemmelse med forskrifterne i forordning nr. 816/70.

Domstolen bør derfor besvare dette spørgsmål med, at bordvine, for at kunne afsættes på territoriet for medlemsstaterne i Fællesskabet, kun skal overholde de analysenormer, der er fastsat i forordningens bilag II og omhandlet i producentlandets officielle certifikat, og ikke den nationale lovgivning.

Vedrørende det andet spørgsmål har Seneclauze gjort gældende, at den franske lovgivning, der er tale om, ikke kan anvendes på Fællesskabets interne handel, fordi den indfører en lovsformodning om kunstig forøgelse af alkoholindholdet, som hverken kendes i de andre medlemsstater eller i fællesskabslovgivningen, og fordi formodningen findes i en fransk lovgivning, der er stærkt forældet, idet den er vedtaget på en tid, hvor vinfremstillingsprocesserne var uhyre gammeldags, og hvor den ønologiske videnskab knap nok eksisterede.

Franske eksperter i ønologi har påvist, hvorfor man ikke længere kan anerkende værdien af det oprindelige forhold alkohol/tørstof i henhold til lovgivningen af 1898, og de juridiske eksperter i sagen ved Tribunal correctionnel i Marseille har erkendt, at forholdet alkohol/tørstof burde vurderes ud fra alle mulige hensyn; de tre overeksperter Jaulme, Portal og Brun har indrømmet, at der ikke, dersom man i den foreliggende sag fortolker forholdet alkohol/tørstof på grundlag af det arbejde, Bouvatier og Sudraud har udført, foreligger kunstig forøgelse af alkoholindholdet i de i sagen omhandlede vine.

Under henvisning til EØF-traktatens artikel 40, stk. 3, artikel 31 i forordning nr. 816/70 og samme forordnings artikel 27 har Seneclauze foreslået følgende svar på andet spørgsmål:

»I Fællesskabets interne handel kan forordning nr. 816/70 ikke forenes med en særlovgivning i et land, hvorved der opstilles en formodning om kunstig forøgelse af alkoholindholdet støttet på forholdet alkohol/tørstof, hvorimod denne formodning fortsat er gyldig i national fransk ret«.

3. Indlæg fra Fédération Nationale des Producteurs de Vin de Table et de Vins de Pays

I indledningen til sine indlæg har Fédération blandt andet anført, at den flere tusind gange har optrådt som borgerlig part mod vinproducenter og -handlende, der ikke er omhyggelige nok, og at den derfor anser sig for yderst kompetent til at påvise, at de sanktioner, som uophørligt er blevet anvendt over for de franske vindyrkere, i virkeligheden er udmærket tilpasset de forhold, EØF-traktaten har skabt.

Fédération har først gennemgået indholdet af den franske lovgivning. Særlig har den bemærket, at man aldrig har hørt tale om, at formodningen om kunstig forøgelse af alkoholindholdet skulle være overdrevent streng. Selve den omstændighed, at den regel, som i dag anfægtes, er så gammel, som den er, er under alle omstændigheder tilstrækkelig til at bevise, at den ikke er blevet vedtaget for at skade afsætningen af fællesmarkedsprodukter.

Det er forkert at hævde, at fremgangsmåden kun kan gælde for franske vine. Faktisk blev § 8 i Code du Vin anvendt af den franske forvaltning i alle de nordafrikanske lande, hvis vine havde en anden sammensætning og et andet alkoholindhold end vinene fra moderlandet.

Det franske sanktionssystem er for øvrigt ikke for stift. Som det klart fremgår af de nyligt udstedte cirkulærer, tages der heri hensyn til de særlige vinfremstillingsmetoder, og på forhånd anerkendes visse bevismåder, der således står til rådighed for anklagede.

Fédération har dernæst gennemgået de indvendiger, som støttes på »fællesskabsretlige analysemetoder«, der er anderledes end 100°-metoden. Det er rigtigt, at metoderne med fordampning ved 70° og med vægtfylde gør det muligt at nå til mere fuldstændige resultater hvad angår alle vinens komponenter — dvs. med hensyn til det totale tørstofindhold —, fordi 100°-metoden i fri luft udsætter vinen for en hård behandling, hvilket medfører, at der i atmosfæren sker spredning af en vis mængde partikler af de komponenter, som er lidet modstandsdygtige. Hvis man imidlertid vil fastslå, at alkoholindholdet kunstigt er forøget, må man fjerne de tilfældigheder, der udspringer af hver enkelt vins særegenheder, og ved denne særlige metode er kun det reducerede tørstof interessant. Når det drejer sig om at fastslå, at alkoholindholdet kunstigt er forøget, har 100°-metoden den fordel, at de elementer, som mest varierer fra én vin til en anden, herved fordamper. Derfor udgør det reducerede tørstof, som er omtalt i § 8 i Code du Vin, langt fra at være noget underordnet i forhold til det totale tørstof, det klare resultat af en anden metode.

Det er grunden til, at Fédération stærkt har imødegået den opfattelse, hvorefter de kontrolregler, som hjemles i § 8 i Code du Vin, må revideres i lyset af de gældende fællesskabsbestemmelser.

Med hensyn til spørgsmålet, om § 8 i Code du Vin er i overensstemmelse med fællesskabslovgivningen, har Fédération først gjort gældende, at sanktionssystemet i § 8 ikke strider mod nogen fællesskabsbestemmelse idet der ikke findes noget tilsvarende i fællesskabsretten. For øvrigt kan det ikke betvivles, at en tekst, der er udtryk for et fællesskabsformål, er lovlig. Artiklerne 39 a og 13 i henholdsvis forordning nr. 816/70 og 817/70 bestemmer nemlig, at hver enkelt medlemsstat skal kontrollere de vine, der »er bragt i omsætning« på dens område.

Videre har Fédération gjort gældende, at analysemetoden i henhold til § 8 i Code du Vin ikke er uforenelig med fællesskabsreglerne. Den henviser til, at fastslåelse af det reducerede tørstof og fastslåelse af det totale tørstof hverken er modstridende eller konkurrerende metoder, eftersom de i virkeligheden tilsigter noget forskelligt. Det er for øvrigt ikke andet, end hvad der fremgår af fællesskabsbestemmelserne selv. Således har artikel 39 a i forordning nr. 816/70, som skulle indføre kontrollen med det solgte produkt, ikke givet regler, der definerer bedrageri. Når i modsætning hertil forordningens artikel 39 taler om analyser, drejer det sig udelukkende om vines benævnelse.

Fédération har endelig gjort gældende, at § 8 i Code du Vin ikke er en kvantitativ restriktion over for import fra udlandet. Det sigte, denne bestemmelse er udtryk for, kan ikke være en ulovlig restriktion, når det svarer til et formelt vedtaget fællesskabsformål. For øvrigt er det prin-

cipielt kun kvaliteten, § 8 har for øje, og den kan derfor ikke antages at have kvantitative virkninger, medmindre man paradoksalt skulle mene, at også den forfalskede vin bør nyde beskyttelse i Fællesskabet.

Desuden var den indgriben, som de franske bedrageriafdelinger foretog, lovlig i forhold til ufravigelige nationale retsgrundsætninger. Den kunstige forøgelse af alkoholindholdet kan tilvejebringes hvad øjeblik, det skal være, ved hjælp af chaptalisering, under transporten eller afsætningen, og der er ingen grund til, at de udenlandske produkter ikke skulle kunne udsættes for bedrageri.

Fédération tilføjer, at der ved den nødvendige harmonisering af lovgivningerne i Fællesskabet på området for bedragericbekæmpelse med henblik på opdagelse af kunstig forøgelse af alkoholindholdet nødvendigvis må anvendes en norm, der ligget meget tæt op ad § 8 i Code du Vin, fordi der for øjeblikket ikke findes andre anvendelige fremgangsmåder.

Fédération har foreslået Domstolen, at de to spørgsmål fra Cour d'Appel i Aix-en-Provence besvares således:

»1. § 8 i Code du Vin, som, uafhængigt af analysen af produktets bestanddele, sigter på opdagelse af bedrageri ved dets fremstilling, kommer til anvendelse på et område, der endnu ikke er berørt af fællesskabsretten, men er i overensstemmelse med et af Fællesskabet opstillet formål.

2. § 8 i den franske Code du Vin finder anvendelse på Fællesskabets interne handel og har ikke i sig selv virkning som en kvantitativ restriktion.«

4. Indlæg fra den franske regering

Vedrørende det første spørgsmål har den franske regering bemærket, at fællesskabsbestemmelserne kræver, at bordvinene skal opfylde visse normer, og særlig de, der er fastsat i punkt 10 i bilag 2 II til forordning nr. 816/70, ikke er udtømmende, og at Fællesskabet etapevis griber ind for at fastsætte kriterier for vin, som kan benyttes til direkte menneskeligt forbrug.

Efter den franske regerings opfattelse må den omstændighed, at man går etapevis frem, medføre, at særbestemmelser i national ret opretholdes, indtil fællesskabsretten erstatter dem. I så henseende er artikel 28 a i forordning nr. 816/70 en klar regel.

Den franske regering har desuden fremhævet, at de grænser, der er fastsat i § 8 i Code du Vin for forholdet mellem alkohol og tørstof, ikke er en analysenorm men udtryk for en ønologisk regel, hvis resultater gør det muligt at fastslå, om bestemmelserne om tilsætning er blevet respekteret.

Regeringen har derfor draget den slutning, at det ikke er tilstrækkeligt, at en vin kun svarer til definitionen af bordvin i punkt 10 i bilag II til forordning nr. 816/70 for frit at kunne omsættes som sådan i Fællesskabet, men at den også skal opfylde alle de betingelser, som enten er fastsat i fællesskabsforordningerne eller gælder i henhold til nationale forskrifter, hvorimod kontrolmidlerne er overladt til de nationale forvaltninger.

Den har i så henseende henvist til, at artiklerne 39 a og 13 i henholdsvis forordning nr. 816 og 817/70, artikel 9 i forordning nr. 1594/70 og artikel 4 i forordning nr. 1618/70 stipulerer en forpligtelse for medlemsstaterne til at træffe alle egnede foranstaltninger til overholdelse af bestemmelserne i fællesskabsforordningerne.

Hvad angår bestemmelserne i forordning nr. 1539/71 har den franske regering anført, at der i dens titel er tale om »analysemetoder«, og at den derfor ikke angiver alle analysemetoderne. Forordningen fastsætter kun analysemetoder til bestemmelse af de faktorer, der kan lægges til grund i henhold til artikel 11 i forordning nr. 817/70, og som særlig gør det muligt at betegne de kvalitetsvine, der er fremstillet i bestemte egne.

Endelig har den franske regering understreget, at der endnu ikke er vedtaget nogen fællesskabsbestemmelse på området for efterforskning af bedragerier og falsknerier, bortset fra at man har pålagt medlemsstaterne at vedtage alle bestemmelser med henblik på at sikre, at fællesskabsreglerne overholdes.

Vedrørende det andet spørgsmål har den franske regering gjort opmærksom på, at fransk ret ikke indeholder nogen sondring mellem franske og udenlandske produkter. Regeringen understreger, at bedrageri i form af kunstig forøgelse af alkoholindholdet kan ske på alle stadier, fra fremstillingen til afsætningen af produktet, endog når dette forhandles med et ledsagecertifikat eller -dokument. Det er derfor nødvendigt altid at sikre sig, at produktet svarer til beskrivelsen i de bestemmelser, som det er omfattet af. Udelukkende at underkaste franske vine den pågældende ønologiske regel ville desuden udgøre en diskriminerende ordning, som var uforenelig med EØF-traktatens principper.

Den nationale retspraksis har desuden anvendt § 8 i Code du Vin såvel på franske som på udenlandske vine.

Den franske regering har derfor draget den konklusion, at det i fravær af en harmonisering af metoderne til kontrol ved analyse af kunstig forøgelse af vines alkoholindhold, tilkommer medlemsstaterne at anvende deres nationale ret på produkter, som forhandles på deres områder, hvilket netop sker i medfør af de henvisningsregler, der er opstillet i fællesskabsretten.

5. Indlæg fra Den italienske Republiks regering

Den italienske regering har fremhævet, at forelæggelsesdommen ved det første spørgsmål rejser et problem, som vedrører de væsentlige egenskaber, der kræves for bordvin fremstillet inden for Fællesskabet.

Den italienske regering har gjort gældende, at der er indført en fuldstændig fælles markedsordning for vin fra den 1. juni 1970. Som det udtales i 12. betragtning til forordning nr. 816/70 forudsætter en fælles ordning af denne art blandt andet en nøjagtig definition af de produkter, der falder ind under bestemmelserne.

En sådan definition findes i den nævnte forordnings bilag II, mens reglerne vedrørende produktion og kontrol af tilplantningernes udvikling samt reglerne om visse ønologiske fremgangsmåder og om afsætning til forbrug findes i samme forordnings afsnit III og IV.

Under disse omstændigheder kan der ikke være tvivl om, at en bordvin, når den er fremstillet i Fællesskabet og opfylder betingelserne i henhold til fællesskabsreglerne, skal kunne afsættes frit inden for Fællesskabet. Hvis ikke, bringes selve eksistensen af den fælles markedsordning i fare.

Det følger heraf, at spørgsmålet, hvad angår de krævede væsentlige egenskaber, må skulle besvares bekræftende i den forstand, at det, for at en vin skal kunne gøre sig fortjent til benævnelsen »bordvin« og frit kunne forhandles inden for Fællesskabet, er tilstrækkeligt, at den opfylder de betingelser, som foreskrives ved fællesskabsreglerne.

Med henblik på svaret på det andet spørgsmål har den italienske regering først gennemgået den pågældende franske lovgivning. Efter regeringens opfattelse er formodningen om kunstig forøgelse af alkoholindholdet en foranstaltning til kontrol af, om der foreligger visse væsentlige egenskaber, som vinen skal have. Den vedrører således ikke fastlæggelse af disse betingelser men kontrollen med, om de er opfyldt.

Regeringen nærer den opfattelse, at den gennemgang af fællesskabsbestemmelserne afslører, at opgaven med at kontrollere tilstedeværelsen af vinens væsentlige egenskaber, bortset fra enkelte undtagel-

ser, er overladt til medlemsstaterne. I så henseende har den henvist til artikel 39 a i forordning nr. 816/70 og til artikel 9 i forordning nr. 1594/70.

Af denne grund har den italienske regering gjort gældende, at medlemsstaterne har fri adgang til at træffe kontrolforanstaltninger med henblik på at sikre overholdelsen af fællesskabsreglerne, således at opretholdelsen af formodningen for kunstig forøgelse af alkoholindholdet i de tilfælde, hvor den nationale dommer antager, at den undgør en sådan kontrolforanstaltning, er i overensstemmelse med den kommunitære retsorden.

Efter den italienske regerings mening hjemler fællesskabslovgivningen, særlig forordning nr. 1539/71, imidlertid ikke en medlemsstat ret til at indføre analysemetoden ved 100° for at anvende formodningen for kunstig forøgelse af alkoholindholdet. Denne slutning kan drages af selve begrundelsen for forordningen, især dens tredje betragtning (»... disse metoder skal følgelig være obligatoriske for alle handelstransaktioner og al kontrol«). Denne begrundelse tvinger til den antagelse, at forordningen også finder anvendelse på de nødvendige analysemetoder til kontrol af, at de væsentlige egenskaber, som fællesskabslovgivningen kræver for det pågældende produkt, er til stede. Dette synspunkt bestyrkes ved ordlyden af selve forordningens artikel 1, eftersom forordning nr. 816/70 indeholder artikel 39 a, hvorved det pålægges medlemsstaterne at træffe alle egnede foranstaltninger til overholdelse af fællesskabsbestemmelserne. Dersom man endelig anlagde et andet synspunkt, ville målet med den fælles markedsordning bringes i fare, eftersom et produkt, der i et givet land og efter en bestemt analysemetode betragtes som en bordvin, der opfylder de krævede betingelser, ikke kan betragtes som sådan i et andet land, der har indført en anden analysemetode.

6. Indlæg fra Kommissionen

I den del af Kommissionens indlæg, som benævnes »vedrørende faktum«, har den anført visse omstændigheder, der påvirker de værdier, som ligger til grund for forholdet alkohol/tørstof.

Den har gjort opmærksom på, at mosten i fremstillingen af hvidvin normalt straks adskilles fra stilkene, kernerne og skallerne. (Imidlertid lader man i Italien undertiden hvidvinen udbløde sammen med disse faste stoffers dele). I modsætning hertil forbliver mosten ved fremstilling af rødvin normalt sammen med de faste dele. Derfor tenderer rødvinens tørstof mod et højere niveau, og forholdet mellem alkohol og tørstof bliver derfor mindre. Men dette kan variere endog fra den ene rødvin til den anden, idet tørstoffet bliver mere fremtrædende, i det omfang man forlænger udblødningsperioden. Denne periode, der allerede varierer efter lokale forhold og traditioner, udviser en almindelig tendens til at blive kortere. Det geografiske område, hvor vinfremstillingen foregår, kan ligeledes påvirke tørstoffets niveau på afgørende måde. Det indeholder nemlig de faste syrer, der forekommer hyppigere og hyppigere, jo længere nordpå vinavlen foregår, og som omvendt når et meget lavt niveau i vinene fra Apulien, Sicilien og i særdeleshed Sardinien.

Kommissionen har imidlertid også erindret om, at der i forbindelse med muligheden for at afkræfte formodningen kan tages hensyn til, at en fuldstændig uforfalsket vin trods alt, af mange grunde, kan have et forhold af alkohol/tørstof, som ligger over maksimumsgrænsen, og den har i så henseende henvist til to franske cirkulærer af 2. marts 1965 og 25. marts 1974. Det første graduerede, for at tage hensyn til den forskel i tørstof, som skyldes uensartede vinavlsmetoder, grænsen i forholdet alkohol/tørstof i henhold til permanganatindholdet. Ved det andet blev der taget hensyn til den korte fremstillingsperiode for visse rødvine af høsten 1973.

Kommissionen har indledt diskussionen om det første spørgsmål med at gennemgå fællesskabsreglerne på vinområdet

og særlig de talrige bestemmelser, hvorved der fastsættes minimumsstandarder med hensyn til kvaliteten, for at en vin kan indgå i kategorien bordvine, idet den ellers ikke kan tilbydes til menneskeligt forbrug. Kommissionen gør opmærksom på, at andre bestemmelser i forordning nr. 816/70 regulerer visse ønologiske fremgangsmåder eller maksimalindholdet af visse stoffer. Overtrædes disse bestemmelser, kan vinen ikke, selv om den indgår i kategorien bordvine, udbydes eller leveres til direkte menneskeligt forbrug, hvilket nu siges udtrykkeligt i artikel 28 a i forordning nr. 816/70, indført ved forordning nr. 2680/72. Imidlertid er de produkter, som ikke kan udbydes til direkte menneskeligt forbrug, dog ikke efter Kommissionens opfattelse undtaget fra omsætningen inden for Fællesskabet.

Kommissionen har desuden gjort opmærksom på, at vinsektorens produkter i henhold til artikel 29 i forordning nr. 816/70 kun kan forhandles i Fællesskabet, dersom de ledsages af et dokument. Forordning nr. 1769/72, hvorved dette dokument er indført, finder først anvendelse fra den 1. april 1973. For så vidt angår den foregående periode fandt man det tilstrækkeligt med en overgangsordning reguleret ved forordning nr. 1022/70, hvorefter der kan kræves et ledsagecertifikat for samhandelen mellem medlemsstater.

Kommissionen har rejst det spørgsmål, hvilken plads der i lyset af disse bestemmelser endnu findes for gennemførelse af nationale bestemmelser, og den er af den opfattelse, at spørgsmålet kræver et svar, der er tilpasset de forskellige tilfælde.

Hvad angår *benævnelsen »bordvin«* har Kommissionen gjort gældende, at svaret bør være, at denne benævnelse udelukkende reguleres i henhold til fællesskabsretten.

For så vidt angår ledsagedokumenter har den gjort gældende, at fællesskabslovgivningen ikke medfører, at de vine, som ledsages af et fællesskabsdokument, er fritaget fra enhver kontrol. Tværtimod er formålet med ledsagedokumentet at lette den kontrol, der særligt tager sigte på at fastslå, om produktet har været genstand for ulovlige manipulationer under transporten. Men hvis kontrollen f.eks. skulle gøre det muligt at fastslå, at vinen ikke kan udbydes til direkte menneskeligt forbrug, kan medlemsstaten dog ikke forbyde, at det pågældende produkt indføres på dens område. På grundlag heraf mener Kommissionen, at Domstolen bør svare Cour d'Appel i Aix-en-Provence, at medlemsstaterne i deres samhandel, samt fra den 1. april 1973 tillige i handelen på de nationale markeder, ikke kan gøre *den blotte circulation* af bordvine afhængig af andre krav end dem, der fremgår af fællesskabsretten.

Hvad angår *de ønologiske fremgangsmåder og analysenormerne* er Kommissionen af den opfattelse, at Domstolens svar bør være, at medlemsstaterne på fællesskabslovgivningens nuværende udviklingstrin kan betinge udbudet eller leveringen af bordvine til direkte menneskeligt forbrug på deres område af, at andre ønologiske fremgangsmåder og andre analysenormer end de, der er fastsat i fællesskabslovgivningen, overholdes, idet dog forbudet mod foranstaltninger med tilsvarende virkning som kvantitative restriktioner i henhold til artikel 31 i forordning nr. 816/70 må respekteres.

Med hensyn til de ønologiske fremgangsmåder bekræftes dette resultat klart af affattelsen af artikel 28 a i forordning nr. 816/70, der er indført ved forordning nr. 2680/72.

Efter Kommissionens mening rejser det andet spørgsmål det problem, i hvilket omfang medlemsstaterne kan anvende nationale bestemmelser for at kontrollere og sanktionere overholdelsen af fællesskabsbestemmelserne vedrørende de ønologiske fremgangsmåder.

Kommissionen har konkluderet, at medlemsstaterne ikke blot kan men også skal træffe alle egnede foranstaltninger til, at

fællesskabsreglerne overholdes. Den henviser i så henseende til artikel 9 i forordning nr. 1594/70 og til artikel 39 a i forordning nr. 816/70.

I så henseende har Kommissionen anført, at fællesskabsbestemmelserne om harmonisering af den kontrol, der hidtil er blevet indført, ikke er udtømmende, og at ingen fællesskabsretlig bestemmelse hindrer anvendelsen af formodningen for kunstig forøgelse af alkoholindholdet på grundlag af forholdet alkohol/tørstof.

Den har imidlertid tilføjet, at medlemsstaternes handlefrihed begrænses af forbudet mod foranstaltninger med tilsvarende virkning som kvantitative importrestriktioner. En sådan foranstaltning foreligger, dersom en medlemsstats kontrol af de andre medlemsstaters produkter foretages på en strengere måde, end hvor det drejer sig om den nationale produktion.

Efter Kommissionens formening er det ikke muligt at anfægte dette svar ved at anføre den omstændighed, at den pågældende formodning fører til at erstatte fællesskabslovgivningen om tilsætning til vin med en konstatering af, at der blot er overensstemmelse mellem resultaterne af den kemiske analyse og de værdier, som er fastsat ved den nationale lovgivning. Denne indvending ville kun være berettiget, dersom formodningen var uafkræftelig. Hvis det derimod er muligt fuldt ud at føre modbevis, må den pågældende formodning betragtes som et virkeligt kontrolmiddel.

Desuden må man udskille spørgsmålet om den abstrakte lovlighed af den pågældende formodning fra lovligheden af fastsættelse »in condreto« af de værdier, hvorpå formodningen bygges. Det ville f.eks. være en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ importrestriktion at fastsætte sådanne værdier for forholdet alkohol/tørstof for alle fællesskabsvine, som begunstigede de nationale vine i forhold til vine fra andre medlemsstater. Skønt det imidlertid er umuligt for Kommissionen inden for rammerne af den foreliggende sag at udtale sig om, hvorvidt værdier, der gælder i henhold til fransk ret er retfærdige eller ej for så vidt angår alle fællesskabsvinene, er der efter dens opfattelse intet, der på forhånd lader formode, at disse værdier stiller de andre medlemsstaters vine ringere.

Kommissionen har videre afvist en anden mulig indvending mod den ovenfor omtalte konklusion. Formodningen for kunstig forøgelse af alkoholindholdet strider ikke mod de legale muligheder for tilsætning til vin, fordi simple matematiske beregninger er tilstrækkelige til, at den pågældende kan bevise, at man står over for en lovlig tilsætning, hvis det faktisk forholder sig således.

Endelig har Kommissionen bemærket, at fællesskabsrettens ophævende virkning i det væsentlige består i, at nationale bestemmelser ikke kan anvendes i det omfang, disses indhold strider mod indholdet af fællesskabsreglerne. Ganske vist kan og undertiden skal en medlemsstat gå endnu længere og formelt ophæve de nationale regler. Men en sådan formel ophævelse foretages da af medlemsstaten. I den foreliggende sag har artikel 25 i forordning nr. 816/70 — hvis det er rigtigt, at den ved sit indhold udelukker, at der i en medlemsstat anvendes en norm svarende til § 2 i lov af 24. juli 1894 — til gengæld ingen virkning på formodningen for kunstig forøgelse af alkoholindholdet, medmindre det bevises, at der er uoverensstemmelse mellem de to regler.

Kommissionen har afsluttet sit indlæg med at foreslå Domstolen at besvare dette spørgsmål på følgende måde:

»En medlemsstat kan i henhold til artikel 18, 19, 22 og 39 a i forordning nr. 816/70 samt artikel 9 i forordning nr. 1594/70 lovligt anvende en formodning for kunstig forøgelse af alkoholindholdet støttet på forholdet alkohol/reduceret tørstof på bordvine, selv om de hidrører fra en anden medlemsstat, på betingelse af, at formodningen udformes og anvendes såle-

at vinene fra de andre medlemsstater ikke stilles ringere end indenlandske vine, og at de interesserede får lejlighed til at føre modbevis.

Skønt Cour d'Appel i Aix-en-Provence ikke har stillet spørgsmål vedrørende analysemetoden ved tørstofprøve, har Kommissionen mindet om, at dette spørgsmål blev rejst i sag 89/74 (Arnaud/Procureur Géneral (anklagemyndigheden)).

Med hensyn hertil har Kommissionen fundet det tilstrækkeligt at gøre gældende i faktisk henseende, at det ikke er muligt at omregne forholdet alkohol/tørstof støttet på den ene af de to analysemetoder (ved 100° og vægtfylde) til værdier beregnet på grundlag af den anden. I retlig henseende har Kommissionen anført, at forordning nr. 1539/71 ikke tillader medlemsstaterne, ved kontrol med overholdelse af fællesskabsreglerne i vinsektoren, at foreskrive en anden analysemetode ved tørstofprøve end vægtfyldemetoden.

I retsmødet den 11. juni 1975 er der afgivet mundtlige indlæg af Margnat, repræsenteret af advokat J. Imbach, Seneclauze, repræsenteret af advokat P. Guerre, Fédération Nationale des Producteurs de Vins de Table, repræsenteret af advokat B. Celice, den franske regering, repræsenteret af R. Tinlot, overinspektør i bedrageriafdelingen, og Kommissionen, repræsenteret af dens juridiske rådgiver G. Marenco.

Under dette retsmøde har parterne givet nye oplysninger, der sammenfattes nedenfor:

Den franske regering benægter, at den skulle have ladet formodningsreglen bortfalde ved desuetudo, og gør gældende, at der mellem 1965 og 1974 er blevet gennemført 54 sager om kunstig forøgelse af alkoholindholdet ad retslig vej, hvoraf 45 vedrører franske vine, 8 italienske vine og 1 spansk vin. Blandt de 54 sager er 18 blevet gennemført før 1970.

Regeringen har også benægtet, at anvendelsen af forholdet alkohol/tørstof er til hinder for de frie varebevægelser. Den gør opmærksom på, at næsten 6 millioner hektoliter udenlandsk vin blev indført i Frankrig i 1973 og den samme mængde i 1974. I andet halvår af 1972 blev der indført 2,8 millioner hl italiensk vin i Frankrig; af disse 2,8 millioner er der foretaget analyse af 158 379 hl, og kun for 9 495 hl's vedkommende er der gennemført straffesager for overskridelse af forholdet alkohol/tørstof.

Desuden gør den franske regering opmærksom på, at størstedelen af de prøver, der er gennemført for vine importeret af de tiltalte i hovedsagen, fandt sted før den 1. september 1971, tidspunktet for ikrafttrædelsen af forordning nr. 1539/71, hvilket kan være grunden til, at Cour d'Appel d'Aix-en-Provence ikke har stillet spørgsmål vedrørende denne forordning.

Margnat et Seneclauze har særlig understreget, at formodningsreglen ikke udelukkende er en kontrolregel. Så snart vinens natur i henhold til den nationale lovgivning skal afhænge at et forhold mellem alkohol og tørstof, er det nødvendigvis selve definitionen af vinen, der står på spil. De gør gældende, at de vanskeligheder, som for de pågældende afstedkommes af nødvendigheden af at føre modbevis, er så store, at man i realiteten står over for en uafkræftelig formodning.

Kommissionen har gjort gældende, at 100°-metoden ikke er den eneste metode, hvorved man kan fastslå, at alkoholindholdet kunstigt er forøget, Ganske vist fastsættes det nugældende forhold i Frankrig efter 100°-metoden, og ganske vist er der for øjeblikket ikke noget forhold alkohol/tørstof, der udfindes ved en anden metode. Men det er efter Kommissionens opfattelse sikkert, at man på grundlag af erfaringer udelukkende støttet på vægtfylde-metoden kunne nå frem til at opstille et nyt forhold alkohol/tørstof.

Hertil har *den franske regering* bemærket, at det eventuelt ville være muligt at fastsætte en ny formodningsregel på grundlag af forholdet mellem alkohol og det reducerede totale tørstof, idet det totale tørstof beregnes ved hjælp af vægtfylden, og reduktionen foretages ud fra dette ved hjælp af det ved vægtfylde beregnede totale tørstof. Imidlertid kræver udformningen af en sådan regel mange anstrengelser og megen tid. Der må mindst ca. tre-fire år til for at opnå tilstrækkelig erfaring.

Generaladvokaten har fremsat sit forslag til afgørelse i retsmødet den 8. juli 1975.

Præmisser

1 Ved domme af 20. september 1974 og, i sag 14/75, 18. oktober 1974, indgået til Domstolen den 3. februar 1975, har Cour d'Appel i Aix-en-Provence i medfør af EØF-traktatens artikel 177 stillet to spørgsmål vedrørende fortolkningen af Rådets forordning nr. 816/70 af 28. april 1970 om supplerende regler for den fælles markedsordning for vin (EFT-specialudgave 1970 (I), s. 212; org. ref. JO L 99, s. 1).

2 Da de fem sager har samme genstand, kan de forenes med henblik på domsafsigelsen.

3 Det fremgår af forelæggelsesdommene, at spørgsmålene er stillet i anledning af en række straffesager mod nogle franske vinforhandlere, der er tiltalt for at have solgt bordvine, som var importeret fra Italien, og som angiveligt havde været underkastet ulovlige fremgangsmåder til forhøjelse af alkoholindholdet;

4 tiltalen blev rejst efter § 8 i Code du Vin, som gentager reglerne i bekendtgørelse af 19. april 1898 og opstiller en formodning om kunstig forøgelse af alkoholindholdet, dersom forholdet mellem alkohol og reduceret tørstof i rødvine er højere end 4,6 og i hvidvine højere end 6,5, når bortses fra visse korrektioner under hensyn til særlige former for vinfremstilling.

5 Kernen i det af retten i Aix stillede spørgsmål er, om fællesskabslovgivningen i vinsektoren tillader, at medlemsstaterne anvender en sådan lovsformodning for kunstig forøgelse af alkoholindholdet, som findes i § 8 i den franske vinlov.

6 I henhold til forordning nr. 816/70 er visse fremgangsmåder, såsom forhøjelse af alkoholindholdet ved vinificering, syring og afsyring samt sødning, kun tilladt under iagttagelse af betingelserne i artikel 18-21, mens tilsætning af alkohol til vinen forbydes ved artikel 25;

7 artikel 27 bestemmer, at benævnelsen bordvin er forbeholdt den vin, der er defineret i forordningens bilag II under punkt 10, hvori der bl.a. angives visse værdier for alkohol- og syreindholdet;

8 det fremgår af artikel 28 a, som er indføjet ved Rådets forordning nr. 2680/72 af 12. december 1972, at vine, som har været genstand for ønologiske fremgangsmåder, der ikke er tilladt efter fællesskabsbestemmelserne eller, hvor der ikke er udstedt sådanne, efter de nationale forskrifter, ikke kan udbydes eller afsættes til direkte menneskeligt forbrug.

9 Selv om fællesskabslovgivningen således ikke er til hinder for, at medlemsstaterne vedtager supplerende strengere bestemmelser om de ønologiske fremgangsmåder, kan intet begrunde den opfattelse, at den definition af bordvin, som er givet i forordning nr. 816/70, kan udfyldes eller ændres af interne retsregler;

10 heraf følger, at en vin for at opnå benævnelsen bordvin kun skal opfylde de analysenormer, der er fastsat i denne forordning.

11 Artikel 29 i forordning nr. 816/70 som ændret ved Rådets forordning nr. 2312/71 af 29. oktober 1971 bestemmer, at vinene senest fra 1. september 1972 kun må omsættes inden for Fællesskabet i forbindelse med et af myndighederne kontrolleret ledsagedokument;

12 Kommissionens forordning nr. 1022/70 af 29. maj 1970, som blev vedtaget for en overgangsperiode, bestemte med henblik på samhandelen mellem medlemsstaterne, at den producerende medlemsstats kompetente organ efter en ønologisk og organoleptisk undersøgelse foretaget i et laboratorium eller et officielt institut skulle udlevere et ledsagedokument, hvorved det konstateredes, at vinen var sund, uforfalsket og af god kvalitet, og at den opfyldte betingelserne for at kunne leveres til direkte menneskeligt forbrug inden for Fællesskabet;

13 Kommissionens forordning nr. 1769/72 af 26. juli 1972, gældende fra 1. april 1973, bestemte, at der ved enhver transport af vin mellem to steder inden for Fællesskabet skulle anvendes et ledsagedokument, som bl.a. indeholdt de oplysninger, der var nødvendige for at underrette modtageren om varens art;

14 det følger heraf, at medlemsstaterne i overgangsperioden ganske vist stadig kunne indføre nationale dokumenter for deres egne produkter, når disse blev afsat på deres eget territorium, men at de for produkter fra andre medlemsstater på intet tidspunkt kunne kræve et andet dokument end det, som var indført ved fællesskabsforordningerne.

15 Imidlertid skal betingelserne for, at en vin kan leveres til direkte menneskeligt forbrug, ikke blot være opfyldt ved det første udbud til salg og ved indførslen i en medlemsstat men også på alle omsætningens senere stadier;

16 det kan således vise sig nødvendigt at iværksætte kontrolforanstaltninger for at fastslå, at vinen ikke på disse stadier har været udsat for ulovlige manipulationer, såsom den tilsætning af alkohol, der forbydes ved artikel 25 i forordning nr. 816/70;

17 artikel 39 a i forordning nr. 816/70, der blev indsat ved artikel 12 i Rådets forordning nr. 2680/72 af 12. december 1972, bestemmer, at medlemsstaterne skal træffe alle egnede foranstaltninger for, at forordningens bestemmelser overholdes;

18 for øvrigt tilsigter denne regel at bekræfte og udvide reglen i artikel 9 i Kommissionens forordning nr. 1594/70 af 5. august 1970, som bestemmer, at medlemsstaterne indtil vedtagelsen af fællesskabsbestemmelser på dette område skal træffe alle foranstaltninger for at sikre overholdelse af bestemmelserne om tilsætning, syring og afsyring;

19 der følger heraf, at medlemsstaterne er forpligtet til at træffe effektive kontrolforanstaltninger, men at de inden for de grænser, der sættes af andre fællesskabsregler, har frihed til at vælge de metoder, som de anser for mest egnede til dette formål;

20 når en medlemsstat for at afsløre ulovlig tilsætning vedtager eller opretholder en lovsformodning for kunstig forøgelse af alkoholindholdet, der som § 8 i Code du Vin hviler på forholdet mellem alkohol og tørstof, bliver problemet derfor, om en sådan bestemmelse skal betragtes som en kontrolforanstaltning undergivet statens kompetence eller som en analysenorm, der muligvis strider mod den pågældende fællesskabslovgivning;

21 såfremt en sådan lovsformodning ikke er uomstødelig men kan afkræftes, må den betegnes som en kontrolforanstaltning og ikke som en analysenorm;

22 under hensyn til fællesskabslovgivningens nuværende udviklingstrin må det derfor konkluderes, at en medlemsstat principielt er berettiget til ved kontrollen at anvende en lovsformodning for at afsløre tilfælde med kunstig forøgelse af alkoholindholdet.

23 Imidlertid ville en lovsformodning for kunstig forøgelse af alkoholindholdet ikke være lovlig som national kontrolforanstaltning, dersom dens anvendelse stillede vine fra andre medlemsstater ringere og således udgjorde en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ restriktion, der forbydes ved EØF-traktatens artikel 30 og artikel 31, stk. 1, litra b) i forordning nr. 816/70;

24 dette ville for eksempel være tilfældet, dersom muligheden for at afkræfte formodningen vedrørende vine fra en anden medlemsstat ikke retligt og faktisk stod åben i samme omfang og under samme betingelser som vedrørende indenlansk vin;

25 resultatet ville være det samme, dersom lovbestemmelsen blev anvendt således, at bevisbyrden med hensyn til den pågældende sags særlige omstændigheder blev vendt om, og en påberåbelse af de klimatiske forhold i produktionsområdet, den måde, vinen fremstilles på, og andre almindelige omstændigheder, som har virkning på forholdet mellem alkohol og tørstof, blev anset for utilstrækkelig til at afkræfte formodningen for kunstig forøgelse af alkoholindholdet;

26 det tilkommer i første række den nationale ret at afgøre, om dette er tilfældet.

27 Herefter må det undersøges, om fællesskabsbestemmelserne vedrørende metoderne til analyse af vin er til hinder for, at der i en medlemsstat anvendes en kontrolforanstaltning, som hviler på en formodning for kunstig forøgelse af alkoholindholdet, overalt hvor forholdet mellem alkohol og tørstof overstiger visse grænser;

28 Kommissionens forordning nr. 1539/71 af 19. juli 1971 om fastsættelse af fælles analysemetoder, der finder anvendelse inden for vinsektoren, trådt i kraft den 1. september 1971, bestemmer i artikel 1, at analysemetoderne med hensyn til »gennemførelse af forordningerne (EØF) nr. 816/70 og nr. 817/70« er anført i bilaget til forordningen;

29 bilagets punkt 3 lyder således: »Det totale tørstofindhold fastsættes ved vægtfyldebestemmelse og beregnes indirekte af vægtfylden for destilleringsresten uden alkohol«;

30 for at afgøre om denne analysemetode er obligatorisk, må det således i første række undersøges, om den pågældende nationale kontrolforanstaltning falder ind under anvendelsesområdet for forordning nr. 816/70 eller eventuelt for forordning nr. 817/70 om kvalitetsvine fra bestemte dyrkningsområder, som imidlertid ikke indeholder særlige regler, der forbyder tilsætning af alkohol til vinen;

31 det bør i så henseende understreges, at medlemsstaterne, selv om forordning nr. 816/70 overlader medlemsstaterne valget af egnede kontrolforanstaltninger, ikke desto mindre herved forpligtes til at sørge for, at bestemmelserne om ønologiske fremgangsmåder, herunder forbudet mod tilsætning af alkohol til vinen, overholdes;

32 dette gælder under alle omstændigheder efter, at der ved forordning nr. 2680/72 af 12. december 1972, trådt i kraft den 1. januar 1973, er indsat en ny artikel 39 a i forordning nr. 816/70, som bestemmer, at »medlemsstaterne træffer alle egnede foranstaltninger for, at bestemmelserne i denne forordning overholdes«;

33 heraf følger, at en national kontrolforanstaltning, der har til formål at afsløre tilsætning af alkohol til vinen i strid med fællesskabsrettens forbud, falder ind

under anvendelsesområdet for forordning nr. 816/70 og følgelig for forordning nr. 1539/71 om analysemetoder.

34 For besvarelsen af det stillede spørgsmål må det imidlertid desuden undersøges, om en lovsformodning støttet på forholdet mellem alkohol og tørstof kan anvendes i praksis, hvis vægtfyldemetoden, som er foreskrevet i forordning nr. 1539/71, er den eneste tilladelige metode til fastsættelse af det totale tørstofindhold;

35 grundlaget for den pågældende formodning er en af erfaringen udledt ønologisk regel, hvorefter der som følge af den naturlige gæring opstår et givet forhold mellem vægten af vinens alkohol og dens reducerede tørstof;

36 begrebet reduceret tørstof, som kommer i betragtning i denne forbindelse, synes at adskille sig fra begrebet »totalt tørstofindhold«, der er omtalt i fællesskabsbestemmelsen, ikke blot ved, at visse stoffer fjernes, men også ved den omstændighed, at det forudsætter, at alene den såkaldte 100°-metode anvendes til udtrækning af vinens tørstoffer;

37 det reducerede tørstof kan efter det oplyste ikke beregnes på grundlag af nogen anden analysemetode, herunder vægtfyldemetoden, ligesom erfaringen viser, at der ikke findes koefficienter, hvorefter man kan omregne de værdier, der fremkommer ved andre metoder, til dem, der opnås ved 100°-metoden;

38 på trods af den kritik, som denne metode har været udsat for af videnskabsmænd og branchekyndige, er der hidtil ikke fundet nogen anden metode, som kan erstatte den med henblik på lovsformodningen for kunstig forøgelse af alkoholindholdet;

39 heraf følger, at formodningen ville blive uanvendelig, dersom vægtfyldemetoden skulle erstatte 100°-metoden, hvilken sidste dog må anvendes med forsigtighed.

40 Den anvendelse af vægtfyldemetoden, der omtales i fællesskabsforordningen, er ikke et mål i sig selv, men et middel til at sikre, at der sker overholdelse af fællesskabsreglerne om ønologiske fremgangsmåder og vinenes kvalitet;

41 da der ikke findes fællesskabsretlige kontrolforanstaltninger, ville det derfor stride mod sigtet med den pågældende fællesskabslovgivning at kræve anvendelse af nævnte metode, fordi det ville bevirke, at man ikke kunne anvende den eneste kontrolforanstaltning, der for øjeblikket anses for egnet til at afsløre en kunstig forøgelse af alkoholindholdet;

42 heraf følger, at fællesskabslovgivningen i vinsektoren, så længe der ikke er udarbejdet mere egnede metoder, ikke er til hinder for, at medlemsstaterne benytter 100°-metoden til at fastslå vinens tørstof med henblik på at anvende en lovsformodning for kunstig forøgelse af alkoholindholdet, der støttes på forholdet mellem alkohol og tørstof.

Vedrørende sagsomkostningerne

43 De udgifter, der er afholdt af den franske regering, Den italienske Republiks regering og Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, som har indgivet indlæg til Domstolen, kan ikke godtgøres;

44 da retsforhandlingerne i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne.

På grundlag af disse præmisser,

kender

DOMSTOLEN

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt den af Cour d'Appel i Aix-en-Provence ved domme af 20. september og 18. oktober 1974, for ret:

Forordning nr. 816/70 og 1539/71 skal fortolkes således:

1. For at vine kan benævnes bordvine og omsættes frit i medlemsstaterne, skal de ikke opfylde andre analysenormer end dem, der er fastsat i forordning nr. 816/70.

2. **En medlemsstat kan ikke for vine fra en anden medlemsstat kræve et andet ledsagedokument end det, som er omhandlet i fællesskabsforordningerne.**

3. **Under hensyn til fællesskabsrettens nuværende udviklingstrin kan en medlemsstat som national kontrolforanstaltning anvende en lovsformodning for kunstig forøgelse af alkoholindholdet, der støttes på forholdet mellem alkohol og tørstof beregnet ved 100°-metoden, forudsat at formodningen kan afkræftes, og at den anvendes således, at vine fra andre medlemsstater retligt eller faktisk ikke stilles ringere.**

Lecourt Mertens de Wilmars Mackenzie Stuart Donner Monaco

Pescatore Kutscher Sørensen O'Keeffe

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 30. september 1975.

A. Van Houtte
Justitssekretær

R. Lecourt
Præsident

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT H. MAYRAS FREMSAT DEN 8. JULI 1975 [1]

Høje Ret.

Indledning

Ligesom Cour d'Appel i Brodeux har Cour d'Appel i Aix-en-Provence forelagt Domstolen nogle præjudicielle spørgsmål om fortolkningen af fællesskabsbestemmelserne vedrørende vinmarkedet.

Sagerne, der er behandlet ved retten i Aix, angår imidlertid en række forhold, for hvilke der er rejst tiltale mod nogle forretningsfolk fra Marseille, som mellem november 1970 og november 1971 importerede nogle i Italien fremstillede vine til Frankrig. Der skal altså tages stilling til problemerne under synsvinklen: samhandelen inden for Fællesskabet.

På grundlag af de analyser, der blev udført på begæring af bedrageriafdelingen, kunne det konstateres, at visse mængder af den omtalte vin faldt ind under den

1 — Oversat Fransk.